

Dysleksja jest tematem wielu dyskusji prowadzonych już nie tylko w szkołach czy ośrodkach naukowych, ale także w prasie codziennej i telewizji. Wątek dysleksji pojawia się również w wywiadach ze znanymi ludźmi, którzy przyznają się do problemów z dysleksją i opowiadają, w jaki sposób radzili sobie z nią w dzieciństwie i jak radzą sobie obecnie, w życiu zawodowym. Co ciekawe, zdarza się, że problem dysleksji sygnalizowany jest także u bohaterów filmów fabularnych. To dowodzi, że twórcy tych filmów próbują wydobyc problem dysleksji na powierzchnię społecznego zainteresowania.

W Polsce najbardziej uznanym autorytetem w dziedzinie dysleksji jest prof. zw. dr hab. Marta Bogdanowicz – wieloletnia wiceprzewodnicząca European Dyslexia Association i założycielka Polskiego Towarzystwa Dysleksji. Z jej inicjatywy rozpropagowano obchody Europejskiego Tygodnia Świadomości Dysleksji w Polsce.

Postanowiliśmy zapytać Panią Profesor o początki tego niezwykłego pomysłu propagowania i rozwijania świadomości dysleksji w społeczeństwie.

Izabela Mańkowska i Małgorzata Rożyńska:

Skąd wywodzi się tradycja obchodów Europejskiego Tygodnia Świadomości Dysleksji? Jakie były jej początki w Polsce?

Profesor MARTA BOGDANOWICZ:

Tydzień Świadomości Dysleksji to akcja British Dyslexia Association. Dowiedziałam się o niej z plakatu, wiszącego na ścianie podczas konferencji naukowej, która odbyła się w kwietniu 2001 roku w Manchesterze. Plakat ten zdjęłam ze ściany – wisiało ich kilka – i przedstawiłam go wraz z propozycją rozszerzenia tej akcji na wszystkie kraje członkowskie Europejskiego Towarzystwa Dysleksji (EDA). Po wstępnym przedyskutowaniu tego pomysłu z przewodniczącym EDA Alanem Sayles'em, jako wiceprzewodnicząca Europejskiego Towarzystwa Dysleksji, zaprezentowałam tę propozycję podczas zebrania Zarządu Głównego EDA odbywającego się przy okazji wspomnianej konferencji.

Propozycja bez wahania została przyjęta, natomiast problemem była data. Brytyjskie Towarzystwo Dyslektyczne (BDA) organizowało tę akcję dorocznie około 1 listopada, w okresie Święta Zmarłych. Zaproponowałam październik, właśnie ze względu na naszą polską tradycję, jak wiadomo 1 listopada odwiedzamy groby zmarłych: członków rodziny i bliskich, a to często łączy się z podróżami po całym kraju. Wprawdzie Zarząd Główny EDA zaakceptował pomysł akcji na skalę Europy pod nazwą „Europejski Tydzień Świadomości Dysleksji” i przekazał tę decyzję do BDA, jednak wskutek niedomówienia pierwszy tydzień

Inicjatorka ETSD prof. Marta Bogdanowicz.

Izabela Mańkowska - Koordynatorka ETŚD
w Szkole Podstawowej nr 6 w Gdyni.

świadczenia dysleksji w organizacjach stowarzyszonych w EDA został wyznaczony w tradycyjnym okresie, czyli na początku listopada. Moja kolejna interwencja spowodowała, że kolejne akcje miały już miejsce w październiku, co więcej ustalono, że ten tydzień może być ruchomy i odbywać się w dowolnym tygodniu października, zależnie od preferencji każdego stowarzyszenia. W związku z tym ZG Europejskiego Towarzystwa Dysleksji przyjął, że w zasadzie mamy do czynienia z Europejskim Miesiącem Świadomości Dysleksji.

Izabela Mańkowska i Małgorzata Rożyńska:

Jak w Polsce przyjęto propozycję organizacji Tygodnia Świadomości Dysleksji?

Profesor MARTA BOGDANOWICZ:

Polskie Towarzystwo Dysleksji, którego w tym czasie byłam przewodniczącą, przyjęło ten pomysł. W nowej kadencji PTD, przy poparciu kolejnej przewodniczącej pani Renaty Czabaj, poszczególne oddziały organizowały go według swoich możliwości i fantazji.

Izabela Mańkowska i Małgorzata Rożyńska:

Skąd bierze się potrzeba organizowania Tygodnia Świadomości Dysleksji?

Profesor MARTA BOGDANOWICZ:

Dwukrotnie prowadziłam badania nad poziomem świadomości dysleksji. Twierdzenie o niskiej świadomości i wiedzy o dysleksji w Polsce opieram na wynikach własnych badań, które odbyły się w odstępach 8 lat i zostały przeprowadzone w grupach dobranych losowo. Pierwszy etap miał miejsce w latach 1995–1996 i wzięło w nim udział 514 osób, w drugim etapie, który odbył się w latach 2003–2004 – 740 osób. Wszyscy uczestniczyli w badaniu anonimowo, wypełniając kwestionariusz zawierający pytania sprawdzające poziom wiedzy deklaratywnej oraz zdania niedokończone, umożliwiające ocenę realnego poziomu ich wiedzy. W pierwszym badaniu wyniki wahały się od stanu wiedzy niedostatecznego do dostatecznego. W drugim badaniu pracownicy poradni wykazywali się dobrym stanem wiedzy, pozostali dostatecznym. Wśród 10 grup, reprezentujących różne zawody, pediatrzy zajęli przedostatnie i w następnym badaniu trzecie od końca miejsce, uzyskując ocenę niedostateczną, w drugim – dostateczną w zakresie wiedzy na temat zaburzeń w uczeniu się. A przecież pediatrzy to pierwsi specjaliści, którzy stanowią autorytet dla rodziców, mogą ich zachęcić lub zniechęcić do udania się na przykład do logopedy w celu stymulowania rozwoju mowy dziecka, co jest pierwszym krokiem w kierunku profilaktyki dysleksji rozwojowej.

Obecnie często się słyszy, że problematyka dysleksji jest doskonale wszystkim znana, tymczasem jest to wiedza zazwyczaj powierzchowna, jest w niej wiele nieścisłości, sprzeczności, słowem – nie jest to wiedza lecz stan, który niekiedy określa się sformułowaniem „dzwoniło, lecz nie wiadomo w którym kościele”.

Izabela Mańkowska i Małgorzata Rożyńska:

Kto zajmuje się popularyzacją tej idei w naszym kraju?

Profesor MARTA BOGDANOWICZ:

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Dysleksji – przez swoją stronę internetową, osobisty udział specjalistów w konferencjach, zebraniach, udzielanie wywiadów mediom. Ale przede wszystkim takie działania prowadzą nasze oddziały terenowe. Na przykład bogate projekty realizował oddział szczeciński pod kierunkiem pani Barbary Mańczak, łódzki kierowany przez dr Teresę Wejner, warszawski – przez dra Wojciecha Brejnaka i panią Irenę Sosin.

Izabela Mańkowska i Małgorzata Rożyńska:

Jak wyglądają obchody tego tygodnia w polskich placówkach oświatowych?

Profesor MARTA BOGDANOWICZ:

Ciekawym przykładem jest ubiegłoroczny konkurs w Zespole Szkół Programów Indywidualnych w Gdańsku o nazwie „Jak radzę sobie z dysleksją”, który był kontynuacją podobnego konkursu im. Hansa Christiana Andersena prowadzonego przeze mnie w PTD. Miałam przyjemność w imieniu PTD wręczać nagrody uczniom, którzy w obecności swoich wzruszonych rodziców oraz kolegów i nauczycieli zdradzali sekrety swoich strategii na pokonanie własnych trudności szkolnych.

Małgorzata Rożyńska - Koordynatorka ETŚD w Szkole Podstawowej nr 6 w Redzie.

Izabela Mańkowska i Małgorzata Rożyńska:

Czy obecnie można dostrzec efekty wdrażania wiedzy o dysleksji i Tygodnia Świadomości Dysleksji? Co pozytywnego się zadziało?

Profesor MARTA BOGDANOWICZ:

Trudno nie dostrzec efektów dwudziestoletniej działalności Polskiego Towarzystwa Dysleksji i jego kilkudziesięciu oddziałów, trudno też nie dostrzec efektów organizowania Tygodnia Świadomości

Dysleksji. Można byłoby powiedzieć, że PTD wypełniło swoją misję, aby „wiedza o dysleksji trafiła pod strzechy”. Ta idea przyświecała mi, gdy zaproponowałam w grudniu 1990 roku moim koleżankom, rodzicom i nauczycielom utworzenia naszego stowarzyszenia, a wzmacniało mnie sformułowanie, które skierował do mnie Zarząd Główny Europejskiego Towarzystwa Dysleksji „Jeśli nie ty, to kto?” Przeformułowałam to na „Jeśli nie my, to kto” i tak zbliżamy się do Jubileuszowej Konferencji PTD 5 listopada, na którą serdecznie zapraszamy członków i sympatyków.

Izabela Mańkowska i Małgorzata Rożyńska:
Jaką rolę w popularyzowaniu ETŚD pełni PTD?

Profesor MARTA BOGDANOWICZ:
Inspiruje.

Izabela Mańkowska i Małgorzata Rożyńska z prof. Martą Bogdanowicz.

Izabela Mańkowska i Małgorzata Rożyńska:

W jakim terminie proponowane są obchody ETŚD?

Profesor MARTA BOGDANOWICZ:

Według ustaleń Europejskiego Towarzystwa Dysleksji cały październik jest „Miesiącem Świadomości Dysleksji”. W Polsce „Tydzień Świadomości Dysleksji” w tym roku będzie obchodzony w dniach 3–9 października. Należy jednak podkreślić, że świadomość dysleksji powinna towarzyszyć wszystkim działaniom, dzięki czemu będzie możliwe dostrzeżenie w porę objawów ryzyka dysleksji, wczesna diagnoza i właściwie realizowana pomoc terapeutyczna.

Izabela Mańkowska i Małgorzata Rożyńska

Dziękujemy Pani Profesor za rozmowę. Będzie ona pretekstem do dalszej refleksji i wniosków. Wiedza o tym, czym jest dysleksja, jak ją rozpoznawać i jej przeciwdziałać oraz jak pracować z dziećmi z dysleksją rozwojową jest potrzebna nie tylko nauczycielom, ale również rodzicom, by rozumieli potrzebę wspólnych działań. Mamy nadzieję, że z czasem będzie również lepiej rozumiana przez lekarzy pediatrów. Jesteśmy przekonane, że Tydzień Świadomości Dysleksji będzie znajdował coraz szersze grono świadomych, pełnych entuzjazmu propagatorów.